

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין יא.

עין משפט נר מצוה

נב א טור א"ח ס"י סגן:
 ב מ"י פט"ו מהל' שבת
 הלכה טו סגן עשין
 דרכני א טו"ע א"ח ס"י
 סגן ספ"ק י ו"י סגן
 ספ"ק כ:
 בא ג מ"י פט"ו מהל'
 שבת הלכה כ ופ"י
 הלכה לה סגן עט טו"ע
 א"ח ס"י סגן ספ"ק יא:

(א) (לעיל ב:ג) (ב) (ע"י חס' לקמן י. ד"ה אמתיה);
 (א) לקמן טו: (ז) מנחות לג:
 ע"ש, (ט) גירסת הערוך
 ענין פילה ז' פ"ח, (ב)
 (ז) (קדושין לג:); (ז) (ב"ב
 טו:); (ח) (ב"ב: א) (ב"ב
 טו) ס"א כלאים, (י) (דף ו:);
 ט ו"ע' מוספות קדושין לג:
 ד"ה זקן וכו'.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה חזר וכו'
 דלמך (על גבי י"ב דף ו'
 ע"ב:); (ב) ד"ה מה זה
 שכן פלגו. י"ב ע"י לעיל
 דף ו: (א) ו"ה אילמא וכו'
 כנהדרע. י"ב לעיל סוף
 פ' ג:

גליון הש"ס

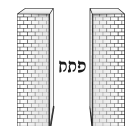
גמ' ר"מ כבלאים התירו.
 עיין לקמן דף ג' ע"א
 תוס' ד"ה תלוי:

רבינו הגנאל

א"ל רב לרב יהוד' תני
 צריך למעט. אמלחרא,
 אטיקנא דלא מהניא
 ברחבה. אמר רב יוסף
 מדברי רבתי, רב דאמר
 צריך למעט נלמד חצר
 שרובה פתחים וחלונות
 אינה ניתרת בצורת הפתח
 הואיל ויותר מעשר אסור
 במבוי, ופרוץ מרובה על
 העומד אסור בחצוי שכן
 לה צורת הפתח, מה יותר
 מעשר האוסר במבוי אינו
 [ניתר] לדברי רב בצורת
 הפתח אף פרוץ מרובה
 על העומד כו'. (פ"י) מה
 ליתר מעשר אסור שכן
 התרתה רב אצל פסי
 ביראות ל' מאיר, (פ"י)
 דאמר שתי רבקות של
 בקר נמצאו רחב ו' פרות
 כשעומדות כשורה אחת
 זו אצל זו, עובי כל פרה
 ופרה אמה וב' שלישי
 אמה, נמצא בשש פרות
 עשר אמות ל' מאיר.
 אבל ל' יהודי דאמר ח'
 פרות הן י"ג אמות
 ושליש אבל פרוץ מרובה
 על העומד לדברי הכל
 מותר. פי' הדיומד רחבו
 ו' פתחים, וב' דיומד
 לדיומד פרוץ ל' מאיר י'
 אמות ול' יהודי יהודי י"ג
 אמות ושליש. לימא
 מסייע ליה, לרב. דנתת
 הללו שירבה בהן פתחין
 וחלונות כשירות ובלבד
 שהיא עומד מרובה על
 הפרוץ, ורחבה רב כהנא
 ואמר, אה דתני בפתחים
 וחלונות הללו עד שיהא
 עומד מרובה על הפרוץ,
 משום דפתחים הללו
 פיתחי שימאו ניתנו, ולית
 להו תקרה או משקוף. פי'
 שימאי של א"י שהיא
 ארץ בני שם. ואף ר'
 יוחנן סבר לה לאה דרב,
 דאמר הרחב מעשר אמות
 א"פ שיש לו צורת

אמנייה לריך למעט. אפילו יש לו צורת פתח: מדברי רבינו. רב דלמך
 צורת פתח לא מהניא: שרובה פתחים. בלרבע דפנותיה: אינה ניסרס
 לצורה פתח. ואפילו פתחים קטנים מעשר כי היכי דלא מהניא צורת
 פתח לשויה יותר מעשר פתחא לא מהני נמי לפרוץ מרובה על

העומד בפתחים קטנים: מה ליוסר
 מעשר. דין הוא שלא יועיל צורת פתח
 זו שכן חומר איסורו שלא הותר
 בשום מקום בשבת ואפילו בפסי
 ציראות ואליבא דרבי מאיר דלמך
 צ"פ שני (לקמן פ:); וצנייהן כמלא שתי
 רבקות של ג' ג' צקר דהיינו עשר
 אמות דכל פרה אמה ושני שלישי אמה:
סאמר פרוץ מרובה על העומד.
 בפירות של עשר או פחות שהרי הותר
 בפסי ציראות ואפילו לרבי מאיר
 דמחמיר בהו ואסר צורת מעשר
 מיהו פרוץ מרובה מודי דשרי וכ"ס
 ל' יהודה דמכשי צ"ג אמה ושליש:
לימא מסייע ליה. למ"ד לא מהניא
 צורת הפתח צעומד פחות מן הפרוץ:
שרובן ס"ד. כיון דרובן פתחים
 וחלונות הוה ליה פרוץ מרובה והיכי
 מלי תו למיתני ובלבד שיהא עומד
 מרובה: אלא שריבה פתח. שעה
 בהן הרבה פתחים וחלונות סביב
 סביב מותר ובלבד שיהא צין פתח
 לפתח יותר מכדי פתח אלמלא עומד
 מרובה על הפרוץ בעיני וא"ע"ג דאיכא
 צורת פתח כזולתו: פיסחי שימאי.
 פתחין שוממין. ל"א פתחים מקולקלין
 שמוסרין תיקון כמו זקן אשמאי'
 חסר ממונה: שיקפי. מווחות שנחללו
 אצניהם מכאן ומכאן אבן יואלת ואבן
 נכנסת ואין זו צורת פתח: סיקרה.
 שאין כלום צין למעלה מן הפתח אלא
 כל הכותל חלוק כפתח עד ראשו כזה

וצורת פתח שאמר
 קנה מכאן וקנה מכאן
 וקנה גר על ציהן: סגן
 לה לאה דרב. דלא
 מהני צורת פתח ליותר
 מעשר במבוי: גים חרוטין. שם מקום:
 ומטה זמורה על גביהן. מזה לזה
 כעין צורת פתח: לעיני כלאים.
 שחם יש גפנים בתוך הקונדסין מותר
 לרוע סמוך להן חוץ למחילה דתנן'
 היה גר צנינים זה סומך לגדר מכאן'
 וזה סומך לגדר מכאן: לעיני שבת.
 ללולטל צתוכו: מן ה'ה. שמתח
 המורה מזה לזה באמצעותיהם) ולא
 על ראשיהן: לא עשה גלוס. ולענין
 שבת' אמאי התירו לו: בשבת לא.
 הצד צעור לכולי עלמא פתחא הוא:
 וצדד צדד חסדא פליגי. ריש לקיש
 לית ליה דרב חסדא ורבי יוחנן
 אית ליה דרב חסדא וקסבר כי
 לכלאים אפילו מן הצד הוא צורת פתח
 לכלאים אפילו מן הצד הוא צורת פתח

מוסף רש"י

פיתחי שימאי. מקולקלין
 ואשמים, כמו זקן אשמאי
 לשמירין כקדושין (גב):
 מנחות (גב): שקפי.
 מנחות, תיקרה. אקופה
 עלונה. ל"א שקפי
 אקופה עלונה, תקרה
 שאין הבית מקורה (טס).

רבינו הגנאל (המשך)

הפתח צריך למעט,
 דצורת הפתח ביותר
 מעשר אינה ניתרת.
 ואמרין מעשה באחד
 מבקעת בית הורוץ שנעץ
 ד' קונדיסין ב'ר פינות
 השרה לענין דאמרין,
 ובין אילו קונדיסין קנים
 זה אצל זה בפחות מג'
 טפחים כדי שתהיה כמו
 מחיצה, ומתח זמורה
 עליהן בשביל שלא
 יושמטו ויפילו ולחיי מקום
 הפתח, ואמר ויש לקיש
 כשם שהיא מחיצה
 לכלאים כך היא מחיצה
 נימא בפשה פתחו יתר
 הצד. כלומר העמיד
 מווחות בלא תיקרה אלא
 קנה מיכן וקנה מיכן,
 והאמר רב חסדא צורת
 הפתח שישאח מן הצד
 לא עשה כלום. אלא
 גירולש שעשה קנה מיכן
 וקנה מיכן וקנה אחר
 עליהן, וכי האי גונא
 צורת הפתח מעליא היא.
 ואם רוחב זה הפתח עשר
 אמות אמאי א"ר יוחנן
 אבל לא לשבת. אלא כגון
 שיש בפתחו יתר מעשר,
 וא"ר יוחנן א"פ שיש
 שם צורת הפתח עשר
 מעשר לא עשה כלום,
 ש"מ ד' יוחנן כרב
 סבירא ליה דאמר והרחב
 מעשר אמות מעט.
 ודחינן, לא, לעולם לא
 נתן קנה על גביהן, ולא
 עשה הפתח אלא קנה
 מיכן וקנה מיכן, והוה
 צורת הפתח מן הצד.
 כלומר יש לו מווחות מן
 הצדדין ואין תיקרה על
 גביהן, וברב חסדא
 פליגי, דאמר העושה
 צורת הפתח מן הצד לא
 עשה כלום, ר' יוחנן אית
 ליה דרב חסדא, ר"ל לית
 ליה ובין דאטיקנא
 דבפתח מן הצד פליגי
 דאמר איני והאמר ר"ל
 משום ד' יהודין בן חנינא

איפכא מאי. כלומר מי מהניא צורת הפתח בגובה וקשיא
 לר"ת דהא צורת הפתח הוה קנה מכאן וקנה מכאן וקנה
 על גביהן דל קנה דעל גביהן לימכשר בקנה דמכאן ומכאן דהוה ללחי
 משאו וי"ל דמיציעא ליה היכא דלא מהני לחי כמו במפולג או ביתר
 מעשר דבעי צורת הפתח או לר' יוסף

דבעי לחי רוחב ג' וצדכי מיתוקמא
 נמי צרימא דמיתאי: חצ"ר שרובה
 פתחים וחלונות. וצפחות מעשר דאי
 ביתר מעשר אפילו צעומד מרובה הא
 אמנייה רב לריך למעט וצד' דפנותיה הא
 איירי דמשני לרדין מודה רב דמהני
 צורת הפתח (ב) דלמרנין לעיל (ג) הלכה
 כמ"ק וקשיא דמהאי צין אב אפילו
 מחילה רביעית יש ללמוד דלא מהני
 צורת הפתח כי היכי דלא מהני צורת
 מעשר אפילו במחילה אחת וי"ל דאין
 ללמוד אלא על ד' מחילות דמחילה
 אחת ביתר מעשר הוה כמו פרוץ מרובה
 צד' מחילות דמה שאוסר ביתר מעשר
 משום דלא מיקרי פתח ולא מהני ליה
 צורת הפתח צד' לפרוץ מרובה מד'
 רוחות לא יועיל צורת הפתח דפתח
 צד' רוחות לא עצדי אינשי אכל
 אמחילה אחת דעבדי פתח פשיטא
 דמהני צורת הפתח ועל זה אין שייך
 ללמוד: מה יתר מעשר האוסר
 במבוי. ואין להקשות מה למצוי שכן
 פרצתו (ט) צד' דיתר מעשר נמי אסר
 איירי ציה: פתח' שימאי.
 פ"ח פתחי ארץ ישראל שהוא ארץ
 בני שם: אי"ר"מא בעשר בהא
 ר"מא ר' יוחנן בשבת לא. אין להקשות
 דמאי פרוץ דילמא סבר כנהדרע' (א)
 דלכרכוהו דלתות אפילו בעשר דביתר
 מעשר שמואל נמי מודה דהוה כמפולג
 דכאן איירי צבקה שהיא כרמלית
 דליכא מאן דפליגי שלא יועיל צורת
 הפתח דלמרנין לעיל (ד) אף
 קשה דהא רב יוסף אסר לעיל אפילו
 צעור הואיל ופרוץ מרובה ואפילו
 כלה לנקעה איירי דומיא דיתר
 מעשר דאסר ואפילו כלה לנקעה
 מדמיימי מרבי יוחנן דאיירי צבקה
 א"כ מה פרוץ צהא לימא ר' יוחנן כיון
 דרב יוסף סבר הוה י"ל דאין לחוש
 לרבי רב יוסף הוה י"ל ומדו וא"כ
 הואיל ומהני צורת הפתח מכל ד'
 רוחות א"כ גבי פסי ציראות למה
 הוצרכו לרבעה דיומדין ולא הוה שרי
 אלא לצמחה צין לר"מ וצין לר' יהודה
 היה להם לעשות ד' קונדיסין ומונה
 על גביהן לרב צעור ולמחני' ביתר
 מעשר וגבי שירא נמי אמאי לריך
 שלשה חצלים זה למעלה מזה או קנים
 פחות פחות מג' יעשו צורת הפתח
 היה מתקיים כל כך משום דאתו גמלי ושוו ליה וגם צקל יכול ליפול
 צרוח שאינה מנויה לפי שהיו לריכין להגביהו מן הגמלים הנכנסים
 שם לשמות וכן צשיירא ועוד דצשיירא אין להחיר כמו בחצר שמוקף לדירה וריצ"א מפרש דהכא לא איירי צד' דפנות וה"פ כך התירו
 לענין שבת כמפולג דהיינו צ' מחילות דב' מחילות לענין שבת הוה כד' מחילות לענין כללית דבכלאים אין חילוק צין צ' לר' והשמה
 פרוץ שפיר צהא לימא רבי יוחנן בשבת לא דבצ' מחילות אין לחוש אס פרוץ מרובה והשר מקווי מפרש דהכי פירושא צהא לימא
 רבי יוחנן בשבת לא אי לית ליה דרב דלמך ביתר מעשר לא מהני צורת הפתח דהא דלמך רב יוסף צורת הפתח לא מהניא בפרוץ
 מרובה היינו מצד רב דאסר ביתר מעשר אלא לאו ביתר מעשר ס"ל לרבי יוחנן כרב דלא מהני צורת הפתח ולכן אפילו צעור
 קאמר רבי יוחנן דבעי דלא מהני צורת הפתח משום דפרוץ מרובה לרב יוסף אסר אפילו ע"י צורת הפתח דלית ליה צין אב: